

NEONATOLOGICKÉ ODDĚLENÍ FN BRNO

Z rané historie Neonatologického oddělení

Všestrannější a systematická péče o narozené děti se na Moravě datuje od třicátých let dvacátého století. Na nutnosti zřídit v Porodnici na Obilním trhu v Brně novorozenecké oddělení se shodli již profesor Havlásek a akademik Teyschl. Pravidelnou bytí intermitentní péči o novorozence v porodnici zajišťoval po válce v letech 1945 – 1948 konziliárním docházením z Dětské kliniky docent Kluska. Ten rovněž vypracoval přelomovou koncepci péče o novorozence, kterou shrnul ve své habilitační práci „Oddělení pro novorozence a jeho preventivní úkol“, která byla otištěna roku 1947 v časopise Lékařské listy.

Důsledkem budovatelských a organizačních snah docenta Klusky byl 1. ledna 1949 ustanoven samostatný novorozenecký primariát v čele s primářkou Schnellerovou, jejíž přednáška „Péče o novorozence v ústavu“, přednesená na schůzi Spolku českých lékařů roku 1949 a následně otištěná v časopise „Praktický lékař“, předznamenala nový pohled na problematiku neonatálního období. O komplexnosti péče vypovídalo i založení poradny již v roce 1951. Poradna byla původně určena ke kontrole výsledků kalmetizace a péče o nezralé děti. Postupně se její organizace a zaměření ustálilo na sledování psychomotorického vývoje perinatálně ohrožených dětí za bezprostřední interdisciplinární spolupráce s dětským neurologem. Významnými

změnami prošla i léčba hemolytické nemoci novorozenců. První výměna krve se v ústavu uskutečnila v roce 1950, od roku 1960 se stala standardní součástí léčby fototerapie. Model samostatného novorozeneckého primariátu pod jejím vedením úspěšně existoval až do roku 1973.

Tehdy došlo k organizačním změnám a nastala éra působení Novorozeneckého oddělení jako detašovaného pracoviště I. Dětské kliniky (přednostové profesor Brunecký a docent Běluša). Na

postu primářů jako zástupců přednosty pro LPP se postupně vystřídal primářka Nováková (1973-1976), primář Čech (1976-1984) a primářka Kalábová (1984-1990). Oddělení vynikalo perfektní ošetrovatelskou péčí při respektování fyziologických potřeb novorozenců a výbornými výsledky. Pracoviště bylo pozvolna vybavováno novou zdravotnickou technikou, kyslíkovými rozvody a pojezdovým rentgenem. V roce 1984 bylo dokončeno vybudování jednotky intenzivní péče o patologické novorozence. Jejím vedením byla pověřena MUDr. Jirků.

Z novodobé historie Neonatologického oddělení

Na začátku roku 1990 byla zahájena rekonstrukce prostor II. Dětské kliniky (DK) ve Fakultní dětské nemocnici J. G. Mendela (FDN). Tomu předcházelo přemístění Neonatologické JIP II. DK do Fakultní porodnice na Obilním trhu. Současně s tímto sloučením bylo oddělení novorozenecké patologie (JIP a intermediární péče) organizačně převedeno pod II. Dětskou kliniku (přednostu profesor Stejskal). S příchodem primáře Fučíka (1990-1993) nastaly zásadní pokroky v oblasti intenzivní péče a zavedení umělé plicní ventilace. Vliv II. Dětské kliniky se odrazil rovněž v aplikaci novodobé přístrojové techniky do medicínské praxe.

Počátkem 90. let minulého století byl modernizován převoz novorozenců nepřetržitým zajištěním lékaři - neonatolog, dětskými sestrami a transportním inkubátorem s možností umělé plicní ventilace. Po různých organizačních modelech se konečnou verzí stala od září 1992 smluvní spolupráce se Záchranou službou města Brna, která dnes zajišťuje transport novorozenců „na sebe“, a to s nadregionálním významem.

V posledních letech se prohloubila organizační schizofrenie, při níž novorozenecké oddělení včetně personálu spadalo současně pod tři kliniky dvou nemocnic (neonatální patologie pod II. Dětskou kliniku Dětské nemocnice, neonatální fyziologie pod I. a II. Gynekologicko-porodnickou kliniku Porodnice). Navíc v roce 1993 byly dokončeny nové prostory II. Dětské kliniky ve FDN a část neonatologické JIP se vrátila do Dětské nemocnice.

Tyto okolnosti umožnily roku 1993 opětovné konstituování novorozeneckého primariátu jako samostatného organizačního celku. V devadesátých letech se tak Neonatologické oddělení Fakultní porodnice v Brně stalo statutárním perinatologickým centrem s akreditací superspecializované neonatologické péče, zapojilo se do pre- i postgraduálního vzdělávání, naplnilo principy moderní perinatologické péče a participovalo v interdisciplinární spolupráci pediatrických odborností.

Ze současnosti Novorozeneckého oddělení

V současné době dochází k prudkému rozvoji neonatologie a perinatologie. Do praxe se zavádějí ventilační techniky konvenční i nekonvenční (HFFI, HFO), standardní podání surfaktantů v léčbě závažných nezralostních stavů, aplikační strategie katecholaminů u novorozenců velmi nízkých a extrémně nízkých porodních hmotností, techniky cévních přístupů, invazivní měření krevního tlaku, inhalační podání kortikoidů, dokonalý monitoring včetně možnosti základních laboratorních vyšetření na oddělení formou „bed side“, sonografická diagnostika s Dopplerovskou analýzou, pasterizace a uchování mateřského mléka, aj. Moderní komplexní pojetí neonatologické ambulance umožňuje interdisciplinární péči o perinatálně ohrožené děti a sledování, vyhodnocování a mezinárodní srovnání pozdní morbidit.

V roce 2001 byly sloučeny gynekologicko-porodnické kliniky pracovišť Porodnice a Bohunice a tuto organizační změnu analogicky organizačně kopírovalo i sloučení novorozeneckých oddělení, čímž byla dokončena nynější struktura Neonatologického oddělení Fakultní nemocnice Brno jako největšího neonatologického pracoviště v České republice s počtem novorozenců převyšujících metu 5 000/rok. V letošním roce bude dokonce přijato a ošetřeno přes 6 000 dětí. Od roku 2003 je pracoviště nositelem titulu Nemocnice přátelská dětem (Baby Friendly Hospital).

Neonatologické oddělení je certifikováno pro „komplexní péči o fyziologického i patologického novorozence, pro zajištění prenatalní konziliární péče a pre- či postgraduální vzdělávání v oboru“. Ministerstvo zdravotnictví vydalo pracovišti Rozhodnutí o udělení akreditace pro specializační vzdělávání v oboru Neonatologie.

